

Αριθμός 537/2010

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Δημήτριο Δαλιάνη, Αντιπρόεδρο, Ιωάννη Ιωαννίδη, Χαράλαμπο Ζώη, Αθανάσιο Κουτρομάνο και Χρυσόστομο Ευαγγέλου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 14 Δεκεμβρίου 2009, με την παρουσία και της γραμματέως Φωτεινής Σαμέλη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1., 2., 3., ως κληρονόμων του θανόντος αρχικού διαδίκου Εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Κωνσταντίνο Διάκο. Της αναιρεσιούσας: Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "....." που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Μαρία-Χριστίνα Κέζα.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 18-12-1998 αγωγή του αρχικού διαδίκου, που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 6604/2000 μη οριστική, 1662/2004 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 6725/2005 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 4-4-2008 αίτησή τους. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Χρυσόστομος Ευαγγέλου ανέγνωσε την από 2-12-2009 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης. Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, η πληρεξούσια της αναιρεσιβλήτου την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1-4, 4 παρ. 1 α, 6 παρ. 1, 12 παρ. 1, 13 παρ. 1, 2 και 3, 51. 65 παρ. 2 του ν. 2121/1993, 57, 59, 298, 299, 330, 914 και 932 του Α.Κ., σε συνδυασμό προς εκείνες της επικυρωθείσας με το ν. 100/1975 Διεθνούς Συμβάσεως της Βέρνης (Παρισιού), συνάγονται τα εξής: Εννοιολογικό στοιχείο του έργου, ως αντικειμένου πνευματικής ιδιοκτησίας, είναι η πρωτοτυπία του,

ήτοι η στατιστική του μοναδικότητα, η οποία αποτελεί έκφραση της προσωπικότητας του δημιουργού. Κατ' άλλη διατύπωση, πρωτοτυπία είναι η κρίση ότι, κάτω από παρόμοιες συνθήκες και με τους ίδιους στόχους, κανένας άλλος δημιουργός, κατά λογική πιθανολόγηση, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει έργο όμοιο ή ότι αυτό παρουσιάζει μια ατομική ιδιομορφία ή ένα ελάχιστο όριο "δημιουργικού ύψους", κάποια απόσταση δηλαδή από τα ήδη γνωστά ή αυτονόητα. Το αν ένα πνευματικό δημιούργημα είναι και πρωτότυπο έργο ή όχι αποτελεί πραγματικό ζήτημα, υποκείμενο σε απόδειξη. Σε περίπτωση υπαίτιας προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία μπορεί να γίνει είτε με πίστη (δουλική) αντιγραφή είτε με διασκευή (αρκεί να υπάρχει ομοιότητα των δύο έργων κατά το κύριο περιεχόμενό τους) παρέχεται στον δικαιούχο της πνευματικής ιδιοκτησίας αξίωση αποζημίωσης και ικανοποίησης της ηθικής βλάβης (άρθρο 65 του ν. 2121/93). Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε, σε σχέση με τη βασιμότητα της ένδικης αγωγής του αρχικού ενάγοντος δικαιοπαρόχου των αναιρεσειόντων που συνεχίζουν τη δίκη, τα εξής πραγματικά περιστατικά: " Ο αρχικός ενάγων ... κατά το έτος 1975 αποτύπωσε σε σχεδιάγραμμα, συνοδευόμενο από γραπτές επεξηγήσεις, τους κανόνες ενός τυχερού παιχνιδιού (λαχείου) με την ονομασία ".....", που κατέθεσε τότε στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Μεταγενέστερα, κατά το έτος 1981, πρότεινε με αίτησή του προς το Υπουργείο Οικονομικών την εκμετάλλευση της πιο πάνω ιδέας του με τη δημιουργία ενός νέου λαχείου, αλλά η Υπηρεσία Κρατικών Λαχείων του απάντησε ότι δεν κρίνεται σκόπιμη η καθιέρωση νέων λαχείων. Το πιο πάνω τυχερό παιχνίδι μορφοποιείται κατά βάση στα εξής: Σε ένα πλαίσιο, αποτελούμενο από 50 τετραγωνίδια, διατεταγμένα σε 5 οριζόντιες γραμμές των 10 τετραγωνιδίων η καθεμιά, είναι γραμμένοι σε κάθε οριζόντια γραμμή οι απλοί μονοψήφιοι αριθμοί από το 0 έως το 9, ανά ένας σε κάθε τετραγωνίδιο, έτσι ώστε καθέτως στα πέντε τετραγωνίδια κάθε στήλης να εμφανίζεται ο ίδιος αριθμός. Ο παίκτης επιλέγει από κάθε οριζόντια σειρά ένα απλό αριθμό και σχηματίζει ένα πενταψήφιο αριθμό. Το σύστημα (λαχείο) αυτό μπορεί να λειτουργήσει και με αριθμούς μεγαλύτερους ή μικρότερους από πέντε ψηφία, εάν αυξομειωθούν αντιστοίχως οι σειρές και τα τετραγωνίδια του πλαισίου. Ακολουθούν άλλα τέσσερα πανομοιότυπα πλαίσια, στα οποία ο παίκτης, εάν το επιθυμεί, μπορεί να επαναλάβει κατά τον ίδιο τρόπο την επιλογή και άλλων πενταψήφιων αριθμών. Από τους παίκτες κερδίζουν εκείνοι των οποίων οι αριθμοί συμπίπτουν με αυτούς που προκύπτουν ύστερα από κλήρωση, όπως ανάλογα συμβαίνει και με τα κρατικά λαχεία. Η καινοτομία που εισάγεται με το παιχνίδι αυτό είναι ότι ο παίκτης επιλέγει ο ίδιος τους αριθμούς που θέλει. Κατά το έτος 1997 ο εναγόμενος Οργανισμός, σε συνέχεια των άλλων τυχερών παιχνιδιών που κυκλοφορούσε (ΠΡΟΠΟ, ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ), εισήγαγε στην κυκλοφορία ένα νέο τύπο αριθμολαχείου με την

ονομασία "NEO ΠΡΟΤΟ", που αποτελεί εξελιγμένη μορφή σε σχέση με το τυχερό παιχνίδι ΠΡΟΤΟ, το οποίο στηρίζεται στην επιλογή ενός τυχαίου επταψήφιου αριθμού από τη μηχανή του πρακτορείου. Το δελτίο του λαχείου αυτού (NEO ΠΡΟΤΟ) έχει διαχωριστεί σε τρία τμήματα (περιοχές Α, Β, Γ), από τα οποία το δεύτερο (περιοχή Β) φέρει 7 κάθετες στήλες των 10 τετραγωνιδίων η καθεμιά, με εγγεγραμμένους κατά σειρά σε κάθε στήλη τους απλούς μονοψήφιους αριθμούς από το 0 έως το 9 και 10 οριζόντιες σειρές, σε καθεμιά από τις οποίες εμφανίζονται οι ίδιοι αριθμοί. Από κάθε στήλη της εν λόγω περιοχής Β ο παίκτης επιλέγει έναν αριθμό και σχηματίζει τελικά έναν επταψήφιο αριθμό. Ο σχηματισμός του αριθμού αυτού στηρίζεται στην ίδια βάση, όπως και το παιχνίδι του αρχικώς ενάγοντος, δηλαδή στην επιλογή από τον ίδιο τον παίκτη του αριθμού που θέλει. Περαιτέρω το τρίτο τμήμα (περιοχή Γ) αποτελείται από μία κάθετη στήλη με 9 τετραγωνίδια που περιέχουν τους αριθμούς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 20, 30. Μέσω της περιοχής αυτής δίνεται η εναλλακτική δυνατότητα στον παίκτη να επιλέξει έναν από τους αριθμούς της στήλης για να συμμετάσχει στην κλήρωση, με έναν ή περισσότερους μη συνεχόμενους τυχαίους αριθμούς, ανάλογα με την επιλογή του, που θα προκύψουν από το τερματικό μηχάνημα του πρακτορείου, στο οποίο κατατίθεται το δελτίο. Από την περιοχή Α του δελτίου, που αποτελείται από μια κάθετη στήλη με 9 τετραγωνίδια που περιέχουν τους αριθμούς 2, 3, 4, 5, 6, 10, 20, 50, 100, μπορεί ο παίκτης, μετά την επιλογή του αριθμού του στην περιοχή Β, να σημειώσει έναν αριθμό για να έχει όσους συνεχόμενους αριθμούς θέλει. Ακόμη μπορεί να επιλέξει ένα αριθμό από τη στήλη της περιοχής Α, ανάλογα με τις συμμετοχές που θέλει, για να έχει τυχαίους συνεχόμενους αριθμούς. Οι νικητές του αριθμολαχείου "NEO ΠΡΟΤΟ" προκύπτουν ύστερα από κλήρωση του τυχερού επταψήφιου αριθμού και κατανέμονται σε έξι κατηγορίες, στην πρώτη από τις οποίες περιλαμβάνονται εκείνοι των οποίων ο αριθμός συμπίπτει απολύτως με τον κληρωθέντα, και στις επόμενες πέντε κατά σειρά οι παίκτες των οποίων οι αριθμοί συμπίπτουν κατά τα 6, 5, 4, 3 και 2 πρώτα ή τελευταία ψηφία με τα αντίστοιχα ψηφία του κληρωθέντος αριθμού. Το πιο πάνω τυχερό παιχνίδι του αρχικώς ενάγοντος ... δεν αποτελεί κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου έργο σύμφωνα με τις διατάξεις για την πνευματική ιδιοκτησία, το οποίο να εμφανίζει πρωτοτυπία, με την έννοια της στατιστικής μοναδικότητας, δηλαδή της κατά λογική πιθανολόγηση αδυναμίας δημιουργίας του από τρίτο, κάτω από παρόμοιες συνθήκες και με τους ίδιους στόχους, και την έννοια της αποτύπωσης κάποιου ελάχιστου ορίου δημιουργικού ύψους που να το διατηρεί σε κάποια απόσταση από τα ήδη γνωστά και αυτονόητα. Έτσι, εφόσον λείπει το στοιχείο της πρωτοτυπίας από το πιο πάνω παιχνίδι, που αποτελεί βασική προϋπόθεση του πνευματικού δημιουργήματος, ως αντικειμένου της πνευματικής ιδιοκτησίας, τόσο κατά το προΐσχύσαν δίκαιο, από το οποίο διέπεται η κτήση του

επίμαχου (προβαλλόμενου) δικαιώματος των εναγόντων όσο και κατά ισχύον δίκαιο (ν. 2121/1993), δεν μπορεί να γίνει λόγος για ένταξη του προαναφερόμενου τυχερού παιχνιδιού (λαχείου) του αρχικώς ενάγοντος στις διατάξεις για την πνευματική ιδιοκτησία και για προστασία του σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές. Έτσι που έκρινε το Εφετείο διέλαβε στην απόφασή του πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο αναφορικά με την ορθή ή μη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 2121/1999. Ειδικότερα, το Εφετείο περιγράφει και αναλύει με λεπτομέρεια τους κανόνες και τη μορφή του παιχνιδιού που δημιούργησε ο ενάγων και δέχεται ότι αυτοί είναι τέτοιοι, δηλ. τόσο απλοί, που επέτρεπαν κατά λογική πιθανολόγηση σε οποιονδήποτε τρίτο να δημιουργήσει όμοιο έργο, η αιτιολογία δε αυτή είναι επαρκής και δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό του έργου ως μη πρωτοτύπου. Η επί πλέον παραδοχή, ότι το έργο στερείται ελάχιστου δημιουργικού ύψους που να το διατηρεί σε κάποια απόσταση από τα ήδη γνωστά και αυτονόητα έργα, τα οποία, όμως, δεν παραθέτει η απόφαση, δεν δημιουργεί έλλειψη ή ανεπάρκεια αιτιολογίας, διότι το ελάχιστο δημιουργικό ύψος δεν αποτελεί παρά άλλη διατύπωση του κριτηρίου της στατιστικής μοναδικότητας, για την οποία υφίσταται κατά τα ανωτέρω πλήρης αιτιολογία, και όχι πρόσθετη προϋπόθεση για την ύπαρξη πρωτοτυπίας. Περαιτέρω, η παραδοχή ότι το έργο του ενάγοντος εισάγει την καινοτομία της επιλογής των αριθμών από τον ίδιο τον παίκτη δεν αντιφάσκει με την τελική παραδοχή της προσβαλλόμενης απόφασης ότι το έργο στερείται πρωτοτυπίας υπό την έννοια που προαναφέρθηκε, αφού η καινοτομία αυτή είναι τέτοια που επέτρεπε κατά λογική πιθανολόγηση την επινόησή της από οποιονδήποτε τρίτο. Επομένως, οι περί του αντιθέτου πρώτος και δεύτερος από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ λόγοι του αναιρετηρίου είναι αβάσιμοι. Μετά από αυτά, παρελκούσης της έρευνας των λοιπών λόγων αναιρέσεως, οι οποίοι πλήττουν την επάλληλη αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης περί ουσιώδους διαφοράς των δύο έργων και συνεπώς μη προσβολής του έργου του ενάγοντος δια της αποδιδόμενης με την αγωγή δουλικής ή κατά τα ουσιώδη μέρη του απομίμησης του από την αναιρεσίβλητη, η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί. Τα δικαστικά έξοδα της αναιρεσίβλητης πρέπει να επιβληθούν σε βάρος των αναιρεσιόντων, λόγω της ήττας των (άρθρα 176, 183ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 4-4-2008 αίτηση των ..., ... και ..., για αναίρεση της υπ' αριθ. 6725/2005 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Καταδικάζει τους αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει σε δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 19 Ιανουαρίου 2010. Και

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του στις 19 Μαρτίου 2010.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ